

Godišnje istraživanje o bruto domaćem proizvodu
Referentni metapodaci u Euro SDMX Metadata Structure (ESMS)
Agencija za statistiku BiH

1. Kontakt	
1.1. Nadležna institucija	AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
1.2. Nadležna organizaciona jedinica	Sektor za ekonomske statistike - Odsjek Nacionalnih računa
1.3. Kontakt osoba	Edina Kozić
1.4. Funkcija kontakt osobe	Šef odsjeka za statistiku nacionalnih računa
1.5. Kontakt poštanska adresa	Zelenih beretki 26, 71 000 - Sarajevo
1.6. Kontakt e-mail adresa	edina.kozic@bhas.ba
1.7. Broj telefona	+387 33 911 952
1.8. Broj faksa	+387 (33) 220 622
2. Podaci o ažuriranju metapodataka	
2.1. Datum posljednje potvrde validnosti metapodataka	31.10.2017.
2.2. Datum posljednje objave metapodataka	31.10.2017.
2.3. Datum posljednjeg ažuriranja metapodataka	31.10.2017.
3. Prezentacija statistike	
3.1. Opis podataka	<p>Nacionalni računi su sastavljeni od niza makroekonomskih indikatora koji pružaju sveobuhvatnu sliku ekonomske situacije i služe kao osnova za pravljenje ekonomskih analiza, prognoza i donošenje odluka. Glavni i najčešće korišteni agregat nacionalnih računa je bruto domaći proizvod (BDP) koji se obračunava na godišnjem i kvartalnom nivou. Korištena metodologija je u skladu sa Sistemom nacionalnih računa SNA93 i Evropskim sistemom nacionalnih računa ESA95. Agencija za statistiku BiH (BHAS) sastavlja i objavljuje godišnji BDP po proizvodnom, dohodovnom i rashodnom pristupu. Rezultati obračuna su vrednovani u tekućim cijenama, cijenama prethodne godine i u cijenama referentne godine (2010). Statističke institucije BiH su procijenile veličinu neregistrovane ekonomije koja je uključena u obračun BDP kao i vrijednost imputirane rente za stambene jedinice u kojima stanuju vlasnici. Statističke institucije su se fokusirale na identifikovanje podešavanja potrebnih za poboljšanje mjerenja outputa. Još uvijek nisu uvedena podešavanja po pitanju rashoda u neregistrovanoj ekonomiji.</p> <p>Obračun BDP-a po dohodovnom pristupu radi se uz korištenje istih izvora podataka i sličnih procedura kao i obračun po proizvodnom pristupu.</p> <p>Za obračun BDP-a u stalnim cijenama se koristi koncept jednostrukih indikatora. Procjene su rađene u cijenama prethodne godine.</p> <p>Procjene bruto nacionalnog dohotka i buto raspoloživog dohotka izrađuje BHAS koristeći podatke Centralne banke BiH.</p>
3.2. Klasifikacije koje se koriste u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikacija djelatnosti BiH 2010 (NACE rev.2) • CPA 2008 • COICOP • HS • CN • SITC
3.3. Sektor obuhvaćen istraživanjem	S obzirom da u BiH još nisu uvedeni sektori i podsektorii, još uvijek nije moguće izvođenje godišnjih sektorskih računa. U okviru IPA 2012 nacionalni program radi se na implementaciji sektorske klasifikacije u skladu sa SNA2008/ESA 2010.

3.4. Statistički koncepti i definicije	<p>Subvencije na proizvode i usluge su nepovratna plaćanja državnih institucija tržišnim proizvođačima namijenjena za proizvodni proces preduzeća ili za prodaju ili izvoz proizvoda. Subvencije na proizvode se isplaćuju po jedinici dobra ili usluge. Ostale subvencije na proizvodnju sastoje se od subvencija koje rezidentne proizvođačke jedinice mogu dobiti na osnovu angažovanja u proizvodnji i ne mogu se iskazati po jedinici proizvoda ili usluge.</p> <p>Bruto domaći proizvod jednak je sumi bruto dodanih vrijednosti u baznim cijenama po djelatnostima plus porezi na proizvode minus subvencije na proizvode. Po rashodnom pristupu, bruto domaći proizvod definiše se kao ukupna domaća krajnja potrošnja korigovana vanjskim bilasom roba i usluga sa inostranstvom. Osnovne komponente BDP po rashodnom pristupu su: izdaci za krajnju potrošnju domaćinstava, izdaci za krajnju potrošnju neprofitnih institucija koje služe domaćinstvima, izdaci za krajnju potrošnju vlade, bruto investicije i izvoz i uvoz roba. Bruto domaći proizvod po dohodovnom pristupu jednak je sumi kompenzacija zaposlenih, neto poreza na proizvodnju (porezi na proizvodnju minus subvencije na proizvodnju) i bruto operativnog viška i mješovitog dohoda.</p> <p>Potrošnja fiksnog kapitala predstavlja vrijednost iskorištenih stalnih sredstava, u toku obračunskog perioda, koja se u procesu proizvodnje prenese na nove proizvode i usluge. U obračunu se ne koristi PIM metod.</p> <p>Sredstva zaposlenih uključuju bruto plate i naknade, socijalne doprinose na teret poslodavca i ostala primanja zaposlenih.</p> <p>Operativni višak je rezidualna kategorija dodane vrijednosti u finansijskim i nefinansijskim preduzećima. U netržišnim djelatnostima sektora države i neprofitnih institucija koje služe domaćinstvima bruto poslovni višak je jednak potrošnji fiksnog kapitala. Bruto poslovni višak obuhvata i poslovni višak po osnovu imputirane rente. Mješoviti dohodak je rezidualna kategorija u obračunu dodane vrijednosti za neinkorporirana preduzeća u vlasništvu domaćinstava. Ova kategorija se procjenjuje zasebno za individualnu poljoprivrednu proizvodnju i samostalne preduzetnike jer za</p>
3.5. Statistička jedinica	<p>Institucionalne jedinice se prema SNA93 dijele na dvije osnovne grupe. Jednu grupu čine individualne jedinice (fizička lica -preduzetnici ili grupa lica koja čine domaćinstvo) a druga grupa se sastoji od zakonski definisanih jedinica (pravna lica) koje se dalje dijele na profitne (preduzeća), neprofitne institucije, finansijske institucije - banke i osiguravajuća društva, državne institucionalne jedinice- budžet i budžetski korisnici.</p>
3.6. Statistička populacija	<p>Nacionalni računi kombinuju podatke iz više izvora tako da se pojam statističke populacije ne može primjeniti u kontekstu nacionalnih računa.</p>
3.7. Referentno geografsko područje	<p>Podaci se odnose na BiH ukupno.</p>
3.8 Vremenska pokrivenost	<p>Za proizvodni BDP , zbog implementacije nove klasifikacije djelatnosti NACE Rev2, trenutno je raspoloživa serija podataka od 2005. godine. Za rashodni BDP raspoloživa je serija podataka od 2007.</p>
3.9. Bazni period	<p>Prethodna godina.</p>
4. Jedinica mjere	<p>Podaci su prikazani u KM, EUR i USD. Podaci u EUR i USD su dobiveni preračunom KM u EUR i USD korištenjem godišnjih prosječnih kursa za pomenute</p>
5. Referentni period	<p>Kalendarska godina.</p>
6. Institucionalni mandat (ovlaštenje)	
6.1. Pravni akti i drugi sporazumi	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o statistici BiH, • Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH, • Sporazum o primjeni jedinstvenih metodologija i jedinstvenih standarda potpisan između statističkih institucija u BiH.
6.2. Razmjena (posredovanje) podataka	<p>Memorandumima o razumjevanju potpisanim između Agencije i drugih institucija (Centralna banka, Uprava za indirektno oporezivanje, DERK, DEP) uspostavljeni su okviri buduće saradnje u području za koje su institucije zainteresirane – u prikupljanju i jačanju kvaliteta i pouzdanosti statističkih podataka.</p>
7. Povjerljivost	
7.1. Povjerljivost - politika	<p>Povjerljivost statističkih podataka je uređena zakonom o statistici BiH (Sl. glasnik BiH 26/04 i 42/04 - Poglavlje XI - član 23.-29.) koji utvrđuje princip poverljivosti kao jedan od glavnih principa. Agencija za statistiku BiH distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse evropske statistike a posebno sa načelom statističke povjerljivosti.</p>

7.2. Povjerljivost – postupanje sa podacima	U dokumentu „Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku“ navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene.
8. Politika diseminacije	
8.1. Kalendar objavljivanja	Prve procjene godišnjih podataka prema proizvodnom i dohodovnom pristupu Agencija objavljuje 20. jula (t+195) a revidirane podatke 15. decembra (t+345). Prvi podaci prema rashodnom pristupu objavljuju se 30. septembra (t+270), dok se revidirani podaci objavljuju 15. decembra (t+345).
8.2. Pristup kalendaru objavljivanja (link)	http://www.bhas.ba/statistickistandardi/KALENDAR_PUBLIKOVANJA_ba.pdf
8.3. Pristup korisnika	Princip da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima na nepristrasnoj osnovi utvrđen je u članu 8. stav 2. tačka h. , i članu 19. stav 2. Zakona o statistici BiH i BHAS ga u praksi dosljedno provodi.
9. Učestalost diseminacije podataka	Godišnje.
10. Dostupnost i razumljivost	
10.1. Saopćenja	Redovna godišnja saopštenja: Bruto domaći proizvod za BiH - proizvodni pristup; Bruto domaći proizvod za BiH- dohodovni pristup Bruto domaći proizvod - rashodni pristup http://www.bhas.ba
10.2. Publikacije	- Tematski bilten „Bruto domaći proizvod prema proizvodnom, dohodovnom i rashodnom pristupu“ http://bhas.ba/tematskibilteni - BiH u brojevima - dio za nacionalne račune.
10.3. Online baza podataka	Ne postoji online baza podataka .
10.4. Pristup mikro podacima	Nisu dostupni mikropodaci.
10.5. Drugo	Ne postoje druga sredstva diseminacije.
10.6. Dokumentacija o metodologiji	- Opis izvora i metoda korištenih u kompilaciji nacionalnih računa za BiH http://bhas.ba - Međunarodno propisana metodologija za obracun nacionalnih racuna je Sistem nacionalnih racuna 1993 (SNA 93) koja pruža detaljan teorijski okvir, dok je za zemlje Evropske unije propisana metodologija Evropski sistem nacionalnih racuna 1995 (ESA 95) koja je u potpunosti konzistentna sa SNA 93 i prilagodjena evropskom okruženju i praksi.
10.7. Dokumentacija o kvalitetu	/
11. Upravljanje kvalitetom	
11.1. Osiguranje kvaliteta	BHAS slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse evropske statistike (CoP) i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta evropskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, svih procedura koje koje opisuju politiku kvaliteta u BHAS-u se nalazi u dokumentu: Politika i mehanizmi upravljanja kvalitetom u BHAS-u: http://www.bhas.ba .
11.2. Procjena kvaliteta	/
12. Relevantnost	
12.1. Korisničke potrebe	Ključni korisnici podataka su: Ministarstvo finansija i trezora BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Centralna banka BiH, Eurostat, MMF, UNECE. Korisnici ovih podataka su i poslovni subjekti-preduzeća, mediji i opća javnost.
12.2. Zadovoljstvo korisnika	Glavni zahtjevi korisnika za podacima se odnosi na format saopćenja na web stranici. Naime, u cilju lakšeg upravljanja podacima i njihovoj analizi pdf format saopćenja ne odgovara potrebama korisnika i radi se na tome da se postave i excel tabele. Ne postoji informacija o zadovoljstvu korisnika.
12.3. Kompletnost podataka	Stopa kompletnosti podataka za P: R1=100%. Za ovu statistiku se izračunavaju svi ključni pokazatelji, koji se zahtijevaju prema međunarodnim standardima.
13. Tačnost i pouzdanost procjene	
13.1. Opća tačnost procjene	/
13.2. Greška uzorkovanja	/
	Greška obuhvata: ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku. Stopa prekomjernog obuhvata: ne vrše se ocjene grešaka obuhvata za ovu statistiku.

13.3. Neuzoračka greška	
14. Pravovremenost i tačnost objave	
14.1. Pravovremenost	Podaci o BDP se kompiliraju i objavljuju godišnje. Pravovremenost objave prvih rezultata: t+7 mjeseci proizvodni i dohodovni BDP, t+9 mjeseci rashodni BDP. Pravovremenost objave konačnih rezultata: t+12 mjeseci
14.2. Tačnost	Tačnost objave - objavljivanje za U: podaci se publikuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Tačnost objave - objavljivanje za P: uglavnom podaci se publikuju prema kalendaru.
15. Usklađenost i uporedivost	
51.1. Uporedivost - geografska	Obračun BDP-a se vrši u skladu sa međunarodnim metodologijama i preporukama SNA93/ ESA95 što omogućava geografsku uporedivost podataka sa ostalim zemljama
15.2. Vremenska uporedivost	Uporedivost za U: usljed čestih revizija teško je obezbjediti dužu vremensku seriju podataka. Dužina uporedivih vremenskih serija za P: 2005-2014 BDP po proizvodnom i dohodovnom pristupu 2007-2014 BDP po rashodnom pristupu.
15.3. Usklađenost – cross domain	/
15.4. Usklađenost – interna	/
16. Troškovi i opterećenje	
17. Revizija podataka	
17.1. Revizija podataka - politika	Zajednička politika revizije i vremenski plan revidiranja podataka na nivou BiH još uvijek ne postoji.
17.2. Revizija podataka – praksa	Revizija podataka je kontinuiran proces i vrši se sa ciljem unaprijeđenja prethodno objavljenih podataka. Razlozi zbog kojih se vrši revizija mogu se odnositi na promjene u izvorima podataka, korištenje novih metodologija i klasifikacija sa ciljem potpune uporedivosti vremenske serije.
18. Statistička obrada	
18.1. Izvor podataka	Glavni izvor podataka za obračun BDP prema proizvodnom pristupu su finansijski izvještaji kao i rezultati redovnih statističkih istraživanja, u zavisnosti od grupe poslovni subjekata za koju se prikupljaju podaci. Osnovni raspoloživi izvori podataka za kompilaciju BDP po rashodnom pristupu su rezultati redovnih statističkih istraživanja (vanjska trgovina, anketa o potrošnji domaćinstava, PRODCOM, istraživanje o investicijama, CPI, UVI,) kao i bilans plaćanja (BoP) i drugi izvori.
18.2. Učestalost prikupljanja podataka	Podaci se prikupljaju godišnje.
18.3. Prikupljanje podataka	Nacionalni računi kombinuju podatke iz statističkih i administrativnih izvora. Tehnike prikupljanja podataka variraju zavisno od pristupa obračunu, raspoloživih izvora podataka, blagovremenosti objavljenih podataka i drugih faktora.
18.4. Validacija podataka	Izvorni podaci prolaze kroz niz provjera oslanjajući se na principe potpunosti i dosljednosti.
18.5. Kompilacija podataka	/
18.6. Prilagođavanje	U skladu sa preporukama Eurostat-ovog priručnika vrši se podešavanje bruto dodane vrijednosti za neobuhvaćene ekonomske aktivnosti (NOE).
18.7. Sezonsko prilagođavanje	Ne vrši se sezonsko podešavanje.
19. Komentar	
/	